

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 9

Test 4

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Časový limit pro řešení didaktického testu je 60 minut.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna nabízená **odpověď správná**.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se **neudělují záporné body**.
- Odpovědi píšete do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** pišící propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4 ☐ ☐ ☒ ☐

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvěte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4 ☒ ☐ ☒ ☐

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědi (např. dva křížky u jedné úlohy) bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšte čitelně** do vyznačených bílých polí.

16 

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Zápisy uvedené mimo vyznačená bílá pole záznamového archu nebudou hodnoceny.
- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.

1 Ve které z následujících vět jsou právě dvě pravopisné chyby?

- A) Rád bych poznal tamější obyvatele.
 - B) Jelenní guláš musí být především dobře uleželý.
 - C) Pane Drnec, vy by jste se na to místo zvláště hodil!
 - D) Mezi oběma mými schovankami panovalo napjaté příměří.
-

2 Které z následujících přísloví je svým významem nejbliže významu přísloví *Kdo dva zajíce honí, žádného nechytí*?

- A) Vrána vráně oči nevyklove.
 - B) Zvyk je železná košile.
 - C) Devatero řemesel, desátá bída.
 - D) Když se dva perou, třetí se směje.
-

3 Přiřad'te k vynechaným místům (***) v jednotlivých souvětích (3.1–3.4) spojku (A–F) tak, aby věty v souvětí byly v poměru, který je uveden za větou.**

(Každou spojku z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě spojky zbudou a nebudou použity.)

- 3.1 K určování stáří používají vědci metodu radioaktivního uhlíku, draslíku, uranu *****) thoria. (**poměr slučovací**)
- 3.2 Věnujte dostatek času léčbě kolena, *****) podstoupíte operaci. (**poměr vylučovací**)
- 3.3 Marie je na bratra přísná, *****) kamarádky dokáže napomenout. (**poměr stupňovací**)
- 3.4 Po maturitě se rozhodla pro studium medicíny, *****) ji už od první třídy zajímalo fungování lidského těla. (**poměr důvodový**)

- A) ale i
 - B) protože
 - C) nebo
 - D) vždyť
 - E) jenže
 - F) jinak
-

Výchozí text k úlohám 4–9

Pražské ruzyňské letiště bylo v loňském roce 27. nejvytíženějším vzdušným přístavem v Evropské unii. V čele žebříčku Eurostatu se umístilo londýnské Heathrow, které v roce 2011 **zásluhou** nových terminálů odbavilo 66 miliónů cestujících. V Praze loni odbavili 11,8 miliónu cestujících.

Praha je mezi 30 nejvytíženějšími letišti v Evropské unii ve skupině devíti, u **nichž** statistici v daném roce zaznamenali **úbytek** cestujících. Na zbývajících 21. letištích množství pasažérů **meziročně** naopak narostlo. Na druhém místě v množství odbavených cestujících za londýnským Heathrow figuruje pařížské letiště Charlese de Gaulla s 58 milióny **pasažérů**. Za ním pak je německý **Frankfurt** nad Mohanem s 53 milióny plus madridské Barajas, které předloni odbavilo snad 50 miliónů cestujících (údaj je bohužel nejistý).

Dalších ze **vzrůstajících** letišť jsou umístěny ve Švédsku, Polsku a Rakousku.

(novinky.cz, upraveno)

4 Určete slovní druhy tučně vyznačených slov textu.

5 Které z následujících tvrzení je obsaženo ve výchozím textu?

A N

- | | | | |
|-----|--|--------------------------|--------------------------|
| 5.1 | Pražské ruzyňské letiště bylo v loňském roce nejvytíženějším vzdušným přístavem v Evropské unii. | ☐ | ☐ |
| 5.2 | Praha je mezi letišti, u nichž statistici v daném roce nezaznamenali vzrůst počtu cestujících. | ☐ | ☐ |
| 5.3 | Pařížské letiště Charlese de Gaulla je co do množství cestujících letiště číslo dvě. | ☐ | ☐ |
| 5.4 | Každé z uvedených letišť odbavilo v roce 2011 aspoň 50 miliónů cestujících. | ☐ | ☐ |

6 Které dva neohebné slovní druhy chybí ve druhém odstavci ukázky?

7 Určete funkční styl výchozího textu.

- a) administrativní
- b) prostě sdělovací
- c) umělecký
- d) publicistický

8 Pro které z uvedených slov (slova jsou označena v textu) platí uvedené mluvnické významy: 4. *pád*, *rod mužský neživotný*, *vzor hrad (les)*.

- A) roce
- B) úbytek
- C) pasažérů
- D) Frankfurt

9.1 Najděte nesprávně zapsanou číslovku a запиšte ji ve správném tvaru.

9.2 Z prvního odstavce textu vypište přívlastek shodný (i jeho řídicí větný člen) a změňte jej v přívlastek neshodný.

10 Označte řádek, v němž je chyba v bližším určení slovních druhů

- A) každý, leckdo, cosi – zájmena neurčitá
 - B) stár, mlád, nemocen – přídavná jména jmenná
 - C) paterý, dvojí, troje – číslovky druhové
 - D) sánky, hrábě, kalhoty – podstatná jména hromadná
-

11 Rozhodněte, který z těchto větných celků připouští dvojí výklad.

- A) Tuto nemovitost v kanadském Montrealu prodává Celine Dion s manželem.
 - B) V obchodě je otevřeno každou sobotu, pokud není státním svátkem.
 - C) Každý třetí den se s papouškem vypravíme na zmije.
 - D) Autorka textu je herečka, tanečnice, choreografka a dnes především novinářka.
-

Text k úlohám 12–15

Ze životopisu Jaroslava Haška

V roce 1909 získal Jaroslav Hašek trvalý pracovní poměr v časopisu *Svět Zvířat* (první číslo, na němž se podílel, bylo *Zvířata stepy*) a splnil tak podmínku rodičů své přítelkyně Jarmily, že si najde práci. Ti pak konečně souhlasili se svadbou a bohatý tchán jim sehnal byt. Přestože Hašek kromě platu dostával od zaměstnavatele dva litry piva denně, utíkal stále častěji do hospod. Ve chvíli, kdy začal psát články o vymyšlených zvířatech, dostal z redakce výpověď. Mladí manželé museli brzy prodat byt a Jarmila se odstěhovala zpět k rodičům. To ale nebylo všechno, čím potrápil svou ženu. Hašek dokonce pokazil oslavy narození jejího syna Richarda, když propil peníze, za které měl koupit kočárek. To už Jarmila nevydržela a rozhodla se podat žádost o rozvod.

(Respekt 17/2013, upraveno)

12 Z uvedených vět vyberte větu, která není VV přívlastková (věty jsou označeny v textu)

- A) že si najde práci
- B) kdy začal psát články o vymyšlených zvířatech
- C) když propil peníze
- D) za které měl koupit kočárek

13 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
13.1 Hašek požádal o rozvod, když propil peníze na kočárek.	☐	☐
13.2 Jarmila nepocházela z chudé rodiny.	☐	☐
13.3 Hašek denně vypil dva litry piva.	☐	☐
13.4 Úryvek je z autobiografie Jaroslava Haška.	☐	☐

14 Najděte ve výchozím textu osm slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

15 Vypište slovo, které vzniklo skládáním, a slovo přejaté.

16 Ve které z uvedených možností se nejedná o souvětí?

- A) Z hor spěchal potůček, točil se mezi kameny a narážel do obou břehů.
 - B) Bžunda byl malý křeček, mající v jednom kuse hlad a ožírající vše jedlé i nejedlé.
 - C) Zdálo se, že se s tím nebude moci smířit.
 - D) Zalit potem, blížil se závodník k cíli, ač viditelně běžel z posledních sil.
-

Text k otázce 17

Některá podstatná jména mají v jedné souvislosti význam konkrétní (*přišlo mu psaní*), v jiné abstraktní (*psaní číslovek mu nešlo*).
(V. Styblík, *Český jazyk pro 6. ročník základní školy, upraveno*)

17 Vyberte slovo, které nemůže být užito v konkrétním i abstraktním významu.

- A) vláda
 - B) dobrota
 - C) malba
 - D) pohyb
-

18 Seřad'te jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

(A) „To jenom abyste si jako rozuměli,“ dodal skřet a zabouchl dvířka. Mrakoplaš měl dojem, že zevnitř slyší slabé huhlání a skřípání židle, táhnuté po podlaze.

(B) Z nich se vyklonil malý, zelený a neuvěřitelně bradavičnatý humanoidek, strčil mu pod nos pařátek, ve kterém svíral barvami pokrytou paletu, a zaječel mu přímo do obličeje.

(C) Dvoukvítek se naaranžoval do dokonalé pózy vedle prodavače kouzel a talismanů a kolem se shromáždil dav jeho oddaných obdivovatelů. Všichni na něj pozorně upírali zrak pro případ, že by zase provedl některý z těch svých bláznivých kousků, které byly k popukání. Mrakoplaš poklesl na jedno koleno, aby vylepšil úhel záběru.

(D) „Nemám růžovou, jasný!?“ pištěl homunkulus. „Mačkáš jako blázen ten knoflík, ale jakej to má smysl, když došla růžová, co? Dyž sis chtěl ušetřit růžovou, neměl si chtít vobrázky všech těch mladejch dam, samá plet'ovka. Vod teďka jedu černobílý, jasný?“

(E) Zmáčkl kouzelný knoflík a skříňka naštvane prohlásila: „Máš to marný, došla mi růžová.“ Těsně před očima se mu otevřela dosud neviditelná dvířka.

(F) „Jasný, jo, ano,“ odpověděl Mrakoplaš. Zazdalo se mu, že v jednom tmavém koutku skříňky zahlédl malířský stojan a vedle neustlanou postel. Doufal, že ho obelhal zrak.

(T. Pratchett, Barva kouzel, upraveno)

18.1 _____

18.2 _____

18.3 _____

18.4 _____

18.5 _____

18.6 _____

Výchozí text k úlohám 19–24

TEXT 1

(1) Já u pramene jsem, a žízní hynu; horký jak oheň, zuby drkotám; dlím v cizotě, kde mám svou domovinu; ač blízko krbu, zimnici přec mám; nahý jak červ, oděn jak prelát sám; směji se v pláči, doufám v zoufání; mně lékem je, co jiné poraní; mně při zábavě oddech není přán; já sílu mám, a žádný prospěch z ní, srdečně přijat, každým odmítán. (2) Jen to mi nesporné, co náruč stínů; kde světlý den, tam cestu sotva znám; kde průzračnost, tam výkladem se minu; svou znalost vděčím náhlým náhodám; vše vyhráváje, čím dál smolněj hrám; dím „dobrý večer“, jitro-li se skví; když ležím naznak, strach mám z padání, bohatství čekám, ničí nejsem pán; mám vše, co chci, – nic, na čem srdce lpí –, srdečně přijat, každým odmítán.	(3) K věcem, jichž neznám, horoucně se vinu, ženu se k cíli, jehož nežádám; kdo ke mně vlídný, tomu dávám vinu; kdo mluví pravdu, tomu lhářů lám; můj druh je ten, kdo vemluví mně klam a „labuť černá je jak havran“ dí; v tom spojení zřím, kdo mi ublíží; mně jedno, jsem-li šalbě vepsí dán; mám v mysli vše, jen ne to nejbližší, srdečně přijat, každým odmítán. (4) Ó kníže, každý, kdo to čte, nechť ví: nic neznám, ač mám o všem vědomí. Jsem stranický, jsem zastánce všech stran. Co chci? Být z těch zas, plat kdo brátí smí, srdečně přijat, každým odmítán. (Já, François Villon)
---	--

TEXT 2

Anafora je opakování stejného slova nebo slovního spojení na začátku po sobě jdoucích veršů. (R. Ibrahim, Teorie literatury)
--

19 TEXT 1 je typickou ukázkou tzv. villonské balady. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda vystihuje tento útvar (A), či nikoli (N):

	A	N
19.1 Villonská balada je příkladem ryze epického textu.		
19.2 Ve villonské baladě plní poslední verš ve všech slokách funkci refrénu.	☐	☐
19.3 Ve villonské baladě se první čtyři verše rýmují pouze v první a druhé sloce.	☐	☐
19.4 Villonská balada má první tři sloky o stejném počtu veršů (7–12), poslední krácená sloka se skládá ze 4 až 6 veršů	☐	☐

- 20 Napište, kterým větným členem jsou tučně zvýrazněná slova v textu.**
Do záznamového archu запиšte odpověď celými slovy, nepoužívejte zkratky.
- 21 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1 a TEXTU 2?**
A) Anafora se vyskytuje pouze v třetí a čtvrté sloce.
B) Anafora se vyskytuje pouze v první a druhé sloce.
C) Anafora se vyskytuje pouze v prvních třech slokách.
D) Anafora se vyskytuje pouze v posledních třech slokách.
- 22 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se neuplatňuje kontrast?**
A) Já u pramene jsem, a žízň hynu
B) Být z těch zas, plat kdo brátí smí
C) kdo mluví pravdu, tomu lhářů lám
D) dlím v cizotě, kde mám svou domovinu
- 23 Která z následujících možností vystihuje nejčastější jazykové prostředky (slova) užívané v TEXTU 1?**
A) slangové prostředky
B) argotické prostředky
C) knižní až archaické prostředky
D) nářeční prostředky
- 24 Napište důvod, proč se před spojkou a v prvním verši píše čárka.**
Do záznamového archu запиšte odpověď celými slovy, nepoužívejte zkratky.

-
- 25 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):**

		A	N
25.1	V pondělí přednesu referát o filmu, který zhlédnu v průběhu víkendu.	☐	☐
25.2	Jak jen mohl statečný Mamutík strávit takové ponížení?	☐	☐
25.3	Nově jmenovaná ředitelka banky odmítla slevit ze svých nároků na bezpečnost.	☐	☐
25.4	Jen ztěží přinutila paní učitelka pracovat bandu dětí ve třetí třídě.	☐	☐

26 Přiřaďte k otázkám (26.1–26.3) příslušnou odpověď (A–E):

(Každou odpověď z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě odpovědi zbudou a nebudou použity.)

- 26.1 Vráť mi zabavenou černou tužku?
26.2 Já tak mít mé oblíbené písátko!
26.3 Připravte se na zajímavé dramatizované tresty.

- A) věta tázací doplňovací
B) věta přací
C) věta zvolací
D) věta rozkazovací
E) věta tázací zjišťovací

27 Přiřaďte k vynechaným místům (***) v jednotlivých přirovnáních (28.1–28.3) slovo (A–E), které se v daném ustáleném slovním spojení užívá:**

(Každé slovo z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

- 27.1 být ***** jako Herkules
27.2 být ***** jako farizej
27.3 být ***** jako Metuzalém
27.4 být ***** jako Šalamoun

- A) silný
B) starý
C) slabý
D) rychlý
E) moudrý
F) falešný

28 V následujících větách (28.2–28.3) upravte slovní spojení v závorkách tak, aby věty byly gramaticky správně. Tato spojení запиšte do záznamového archu.

- 28.1 Připravte si referát o (čtyři spisovatelé).
28.2 Nebezpečný virus byl prokázán pouze ve (dva případy).
28.3 Poslední dobou vzrůstá počet matek samoživitelek se (dvě děti).

29 Které z uvedených pravidel je napsáno chybně?

- A) Názvy měst a městských částí se píší s velkým písmenem vyjma předložky.
 - B) Názvy svátků se píší s velkým písmenem, trvají-li jeden den.
 - C) Názvy výrobků se píší s velkým písmenem, pokud nemůžeme doplnit slovo značka.
 - D) Jména členů hnutí, náboženských organizací apod. se píší s malým písmenem.
-

30 Ve které z následujících možností se vyskytuje slovo s pravopisnou chybou?

- A) syrovátka, zásyp, sýpka, nenasyta
 - B) převýšení, vykání, cavyky, výbojka
 - C) mýlka, přimykání, průsmyk, mýtné
 - D) plýtvání, splynutí, přelýčení, vzlykot
-